

BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ

EUROSISTEM

ZONA UNICĂ DE PLĂȚI ÎN EURO - SEPA

◀ O PIAȚĂ INTEGRATĂ DE
PLĂȚI DE MICĂ VALOARE ▶

29

EURO

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
Introducere	6
1. Crearea unei zone unice de plăți în euro – SEPA	7
> Prezentare generală a SEPA	7
> De ce SEPA?	10
> Inițiativele sectorului bancar	11
> Cronologie	14
2. Impactul SEPA asupra factorilor implicați	15
> Asupra consumatorilor	16
> Asupra comercianților	16
> Asupra companiilor	17
> Asupra băncilor	17
> Asupra furnizorilor de infrastructuri	18
3. Componentele SEPA	19
> Instrumentele de plată SEPA	19
> Infrastructurile SEPA	24
> Standardizarea	25
> Cadrul legal	26
4. SEPA și Eurosistemul	27
> Viziunea Eurosistemului asupra SEPA	27
> Rolul Eurosistemului	27
> Crearea condițiilor pentru apariția SEPA	28
> Așteptările pe termen lung ale Eurosistemului	29
Grafica	30

Jean-Claude Trichet

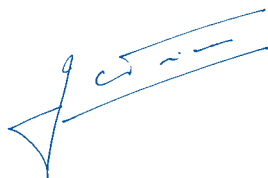
CUVÂNT ÎNAINTE

Cu SEPA, nu vor mai exista diferențe în zona euro între plățile naționale și cele transfrontaliere

De la introducerea bancnotelor și monedelor euro în anul 2002, consumatorii au avut posibilitatea de a efectua plăți în numerar pe tot cuprinsul zonei euro utilizând un singur portofel și o singură monedă. Odată parcursă această etapă, a sosit acum momentul în care consumatorii vor putea efectua plăți fără numerar pe tot cuprinsul zonei euro, dintr-un singur cont, în aceleași condiții de bază, indiferent de localizarea acestora.

În ceea ce privește Eurosistemul, această zonă unică de plăți în euro (SEPA) va deveni realitate în momentul în care toate plățile în euro din zona euro vor fi considerate plăți naționale și diferențierea actuală dintre plățile naționale și cele transfrontaliere va dispărea. Aceasta presupune nu numai alinierea practicilor naționale din sectorul bancar, dar și modificarea comportamentului consumatorilor în toate statele membre ale zonei euro. Aceste modificări trebuie să conducă spre o piață mai integrată a plăților, care va aduce cu sine avantaje economice substanțiale. SEPA nu numai că va introduce mai multe servicii comparabile, dar va stimula, de asemenea, concurența și inovația. Instituțiile care pot să adopte noile tendințe în tehnologie și care oferă clienților servicii suplimentare vor avea de câștigat în urma creării noii piețe integrate. Într-o economie competitivă și integrată, este necesară o viziune anticipativă pentru ca plățile de mică valoare să beneficieze de un nivel de siguranță și eficiență comparabil cu cel aferent plăților din cele mai performante sisteme naționale.

Proiectul SEPA nu trebuie privit numai ca o „operațiune dintr-o singură mișcare”, ci mai degrabă ca un proiect în continuă dezvoltare, care facilitează integrarea europeană și încearcă să perfecționeze în permanență toate aspectele legate de piața plăților de mică valoare din zona euro. De asemenea, SEPA va avea un aport semnificativ la așa-numita Agendă de la Lisabona, care urmărește stimularea competitivității și asigurarea dezvoltării continue a economiei europene. Proiectul

Jean-Claude Trichet

Președintele Băncii Centrale Europene

SEPA este parte integrantă a procesului de realizare a unei piețe unice în Europa și necesită sprijinul deplin al factorilor implicați, îndeosebi al întregii comunități bancare. Eurosistemul acordă un sprijin puternic proiectului SEPA.

SEPA va stimula concurența, inovația și va îmbunătăți condițiile la nivelul consumatorilor

SEPA va contribui, de asemenea, la crearea unei economii europene mai competitive

INTRODUCERE

De la instituirea Comunității Economice Europene în anul 1958, evoluția către o piață financiară europeană cu un grad sporit de integrare a fost marcată de o serie de evenimente, cel mai vizibil dintre acestea fiind, fără îndoială, lansarea monedei euro în anul 1999 și în special punerea în circulație a monedei unice în țările din zona euro în anul 2002. Mai puțin vizibilă, dar de asemenea de mare importanță, a fost lansarea sistemului de plăți de mare valoare al băncilor centrale, cunoscut sub denumirea de TARGET, la data de 1 ianuarie 1999. TARGET este coloana vertebrală a sistemului financiar în euro și instrumentul de implementare a politicii monetare unice a Eurosistemului.

Proiectul SEPA reprezintă următorul pas important către realizarea unei integrări europene mai puternice. SEPA va permite clienților efectuarea de plăți în euro fără numerar către orice beneficiar situat oriunde în zona euro, prin utilizarea unui singur cont bancar și a unui singur set de instrumente de plată. Astfel, toate plățile de mică valoare în euro vor deveni „locale” și nu va mai exista nicio deosebire între plățile naționale și cele transfrontaliere din cadrul zonei euro.

În anul 2002, sectorul bancar a inițiat acest proiect ambițios prin crearea Consiliului European al Plăților (European Payments Council – EPC). EPC definește noile reguli și proceduri referitoare la plățile în euro. Prin aceasta au fost angrenați nu numai factorii implicați din zona euro, ci și cei din alte țări ale Uniunii Europene (UE), Islanda, Liechtenstein, Norvegia și Elveția. Astfel, comunitățile din afara zonei euro vor avea posibilitatea de a participa la sistemele de plăți în euro și vor putea adopta standardele și practicile SEPA, contribuind prin aceasta la crearea unei piețe unice pentru serviciile de plăți.

Această broșură face o prezentare generală a proiectului SEPA. Eurosistemul (Banca Centrală Europeană – BCE – și băncile centrale naționale – BCN – din zona euro) este responsabil de funcționarea fără perturbări a sistemelor de plăți din zona euro și de aceea acordă o importanță deosebită creării SEPA în zona euro. În consecință, prezenta broșură se axează pe zona euro.

CREAREA UNEI ZONE UNICE DE PLĂȚI ÎN EURO – SEPA

> PREZENTARE GENERALĂ A SEPA

SEPA ESTE:

- > o zonă în care consumatorii, companiile și alți participanți la activitatea economică vor putea iniția și primi plăți în euro, chiar dacă aceștia se află în afara granițelor de stat sau în interiorul acestora, în aceleași condiții de bază, cu aceleași drepturi și obligații, indiferent de locul în care se află aceștia.

OBIECTIVUL SEPA ESTE:

- > realizarea de progrese la nivelul integrării europene prin crearea unei piețe inovatoare și competitive de plăți de mică valoare în zona euro care poate aduce cu sine servicii de o calitate superioară, produse mai eficiente și alternative mai puțin costisitoare în ceea ce privește efectuarea plăților.

SEPA CUPRINDE:

- > moneda unică,
- > un singur set de instrumente de plată în euro – transfer credit, debitare directă și plăți prin card,
- > infrastructuri de procesare eficiente pentru plățile în euro,
- > standarde tehnice comune,
- > practici comune,
- > un cadru legal armonizat,
- > dezvoltarea continuă de noi servicii oferite consumatorului.

CREAREA UNEI ZONE UNICE DE PLĂȚI ÎN EURO - SEPA

SEPA NECESITĂ COLABORAREA URMĂTOARELOR STRUCTURI:

- > **sectorul bancar european**, care este responsabil pentru restructurarea sistemelor de plăți din zona euro. Pe termen scurt, acest proces va genera costuri substanțiale; cu toate acestea, pe termen mediu și lung, sectorul bancar european va beneficia de reduceri de costuri aferente plăților din zona euro și, de asemenea, de noi surse potențiale de venituri. În vederea coordonării acestor eforturi, sectorul bancar a înființat un organism de auto-reglementare pentru administrarea proiectului SEPA. Acest organism, denumit Consiliul European al Plăților (European Payments Council – EPC), este constituit din 65 de bănci europene, inclusiv cele trei asociații europene ale sectorului de creditare și Asociația bancară din zona euro (Euro Banking Association – EBA).

www.europeanpaymentscouncil.org

Membrii din UE, precum și Islanda, Liechtenstein, Norvegia și Elveția sunt reprezentați în EPC, ale cărui activități vizează toate plățile în euro din aceste țări.

- > **sectorul sistemelor europene de compensare și decontare**, al cărui obiectiv îl constituie accesibilitatea oricărui beneficiar din zona euro care utilizează instrumentele SEPA. În acest proiect participă în mod activ diverși furnizori de infrastructuri, ca de exemplu procesatorii de carduri, Asociația Europeană a Caselor de Compensare Automată (EACHA) și EBA. EACHA elaborează în prezent un set de proceduri care vor asigura interoperabilitatea dintre infrastructuri (casele de compensare automată – ACH), iar EBA a dezvoltat sistemul STEP2, prima casă de compensare automată paneuropeană (PEACH) pentru compensarea plăților naționale și transfrontaliere de mică valoare în euro.

www.eacha.org
www.abe.org

- > **companiile din zona euro** (agenți economici, comercianți, întreprinderi mici și mijlocii) implicate în elaborarea unor standarde ce au ca scop reducerea intervenției manuale în procesarea plăților, începând cu prezentarea facturilor și până la serviciile de reconciliere. Acestea se concentrează pe crearea unor procese automatizate (procesare automată de la un capăt la altul – e2e STP), care vor conduce la reducerea costurilor de inițiere și primire a plăților. Trezorerii corporativi sunt reuniți în Asociații Europene ale Trezorerierilor Corporativi (EACT).

www.eact-group.com

CREAREA UNEI ZONE UNICE DE PLĂȚI ÎN EURO - SEPA

- > **administrațiile publice** și **consumatorii** vor fi utilizatorii noilor instrumente de plată SEPA. Autoritățile guvernamentale și administrațiile publice efectuează un volum substanțial de plăți naționale și transfrontaliere, aferente pensiilor, asigurărilor sociale și altor indemnizații sau legate de taxe și impozite. Prin urmare, este necesar un angajament ferm din partea administrațiilor publice. În luna octombrie 2006, Consiliul de miniștri pe probleme economice și financiare al UE (Consiliul ECOFIN) și-a exprimat sprijinul puternic pentru crearea SEPA.

www.consilium.europa.eu

În proiectul SEPA sunt implicate următoarele **autorități publice**:

- > **Eurosistemul** (BCE și BCN din zona euro), care și-a evidențiat așteptările cu privire la acest proiect în mai multe publicații și urmărește îndeaproape evoluția și progresele înregistrate în implementarea SEPA.
- > **Comisia Europeană**, care a elaborat o strategie destinată eliminării barierelor din piața internă și simplificării regulilor acesteia, cum ar fi inițiativa referitoare la Directiva Serviciilor de Plăți (PSD).
- > Pe măsură ce proiectul avansează, se așteaptă ca **autoritățile naționale** să se implice tot mai mult în pregătirile de implementare a schemelor de plăți SEPA.

www.ecb.int

http://ec.europa.eu/internal_market

CREAREA UNEI ZONE UNICE DE PLĂȚI ÎN EURO - SEPA

> DE CE SEPA?

În prezent, economia zonei euro nu poate exploata la maximum avantajele pieței unice

În prezent, economia zonei euro nu poate exploata la maximum toate avantajele Uniunii Monetare. Clienții se confruntă cu dificultăți atunci când inițiază plăți de mică valoare în euro către alte țări din zona euro, întrucât în mod frecvent perioada de timp pentru procesarea acestora este mai lungă. Câtă vreme va mai dura această stare de fapt, nu se poate afirma că moneda euro a fost implementată pe deplin.

În pofida introducerii euro în anul 1999 și a implementării TARGET, sistemul comun de plăți de mare valoare în euro, plățile electronice de mică valoare continuă să fie procesate în mod diferit pe tot cuprinsul zonei euro. În ansamblu, numărul și categoriile de instrumente de plată, standardele și infrastructurile de procesare a plăților de mică valoare nu s-au modificat prea mult de la introducerea euro. În acest context, companiile cu un număr semnificativ de plăți transfrontaliere trebuie să aibă deschise conturi bancare în multe dintre țările în care își desfășoară activitatea, pentru a-și putea administra efectuarea plăților.

Această fragmentare afectează nu numai plățile transfrontaliere în euro, ci și pe cele naționale, având un impact nefavorabil asupra inovației și concurenței la nivelul zonei euro. De asemenea, factorii implicați în acest proces se supun unor reguli și cerințe diferite, în funcție de țara de origine. Crearea unui cadru comun va face posibilă identificarea unor soluții de plată inovatoare, care vor transcende granițele de stat.

Piețele europene de plăți de mică valoare fragmentate vor fi înlocuite treptat de o piață europeană matură și concurențială

Astfel, obiectivul SEPA este acela de a crea o piață integrată, competitivă și inovatoare a plăților de mică valoare pentru toate plățile fără numerar în euro care, în decursul timpului, vor fi procesate în totalitate electronic. Ca atare, toți clienții vor beneficia de avantajele SEPA.

CREAREA UNEI ZONE UNICE DE PLĂȚI ÎN EURO - SEPA

> INIȚIATIVELE SECTORULUI BANCAR

În procesul de implementare a SEPA, sectorul bancar se va concentra cu prioritate pe dezvoltarea instrumentelor de plată SEPA. În vederea facilitării procesului de implementare a acestor instrumente, s-a ținut seama de trei aspecte principale. În primul rând, sectorul bancar a creat noi scheme de plată pentru operațiunile de transfer credit și debitare directă, elaborând de asemenea un cadru comun pentru plățile prin card. În al doilea rând, au fost luate în considerare și alte servicii opționale care ar putea îmbunătăți procesarea plăților. În al treilea rând, au fost identificate principiile care stau la baza infrastructurilor de procesare și aspectele referitoare la standardizare.

Noile **instrumente de plată** oferite de sectorul bancar clienților se vor baza pe un nou set de reguli, practici și standarde pentru plățile în euro.

EPC a definitivat setul de reguli cu privire la două noi scheme de plată și cadrul în care băncile pot să creeze produse SEPA:

- > **transfer credit SEPA**
- > **debitare directă SEPA**
- > **plăți prin carduri SEPA**

În ceea ce privește operațiunile de transfer credit și debitare directă, s-a optat pentru o strategie de „înlocuire” cu noile scheme comune stabilite pentru plățile în euro, pentru fiecare caz în parte. Aceste scheme sunt prezentate într-un set de reguli cuprinzând regulile, practicile și standardele aplicabile acestor plăți în euro. În schimb, în privința plăților prin carduri, s-a optat pentru o strategie de „adaptare”, pentru ca schemele actuale și operatorii acestora să aibă posibilitatea de a se adapta unui nou set de practici operaționale, precum și standardelor și proceselor tehnice aferente. EPC și-a definit politica în domeniu, care se referă la aspecte privind modalitatea în care schemele de carduri (precum și instituțiile emitente, acceptante și operatori de carduri) ar trebui să-și adapteze operațiunile curente în vederea respectării principiilor SEPA pentru plățile în euro efectuate prin card. O caracteristică esențială a ambelor abordări o reprezintă delimitarea clară a acestor scheme (reguli, practici și standarde) de infrastructuri.

CREAREA UNEI ZONE UNICE DE PLĂȚI ÎN EURO - SEPA

Instituțiile financiare răspund de calitatea produselor SEPA lansate de acestea și au posibilitatea de a oferi clienților lor produse SEPA îmbunătățite cu condiția ca acestea să respecte schemele definite în setul de reguli și în cadrele operaționale (vezi alte servicii opționale de mai jos).

Alte servicii opționale. Pe baza schemelor SEPA, instituțiile financiare au posibilitatea ca, separat sau în colaborare cu alte instituții, să elaboreze și să lanseze produse sau servicii îmbunătățite pentru clienții lor.

Îmbunătățirile aduse produselor

includ

- > decontarea mai accelerată a plăților
- > maparea codului BIC pe baza codului IBAN

Serviciile cu valoare adăugată

includ

- > facturare electronică (*e-invoicing*)
- > reconciliere electronică (*e-reconciliation*)
- > soluții de plată pentru *Internet banking*

Un exemplu de îmbunătățire a unui produs este posibilitatea de decontare accelerată a operațiunilor de transfer credit (plăți cu prioritate), prin care comunitatea bancară ar permite clienților să deconteze operațiuni urgente de transfer credit în decursul aceleiași zile bancare. O altă îmbunătățire a unui produs va consta în posibilitatea oferită clienților de furnizare numai a codului IBAN, fără codul BIC, pentru efectuarea plăților. În acest caz, prestatorul de servicii va mapa codul BIC pornind de la codul IBAN.

Serviciile cu valoare adăugată sunt definite ca servicii anticipative, adeseori legate de instrumentele de plată SEPA. Teoretic, atât băncile, cât și instituțiile nebancale pot oferi aceste servicii. Eurosistemul a încurajat EPC și agenții economici – cum este cazul EACT – să colaboreze în vederea creării unor soluții și standarde minimale pentru serviciile cu valoare adăugată cu cea mai frecventă utilizare. A început astfel proiectul de **facturare electronică** (*e-invoicing*), un serviciu oferit clienților înaintea efectuării plății, prin intermediul căruia facturile sunt transmise direct către aplicația de *Internet banking* a plătitorului și, după ce plătitorul acceptă factura, se creează instrucțiunea de plată automată care conține toate informațiile necesare cu privire la plătitor și beneficiar. Un alt serviciu este **reconcilierea electronică** (*e-reconciliation*), un serviciu oferit clienților după

CREAREA UNEI ZONE UNICE DE PLĂȚI ÎN EURO - SEPA

efectuarea plății; cu ajutorul acestui serviciu, facturile sunt reconciliate electronic cu plățile aferente, iar evidențele contabile ale beneficiarului sunt actualizate automat. Asocierea dintre serviciile cu valoare adăugată și instrumentele de plată SEPA creează un potențial semnificativ de economisire pentru economie, prin eliminarea formularisticii pe suport hârtie și realizarea unui sistem e2e STP.

Sistem e2e STP (*End-to-end straight-through processing*):

Servicii cu valoare adăugată oferite înaintea efectuării plății

Procesarea plății

Servicii cu valoare adăugată oferite după efectuarea plății

Infrastructurile furnizează cadrul operațional pentru compensarea și decontarea plăților în euro.

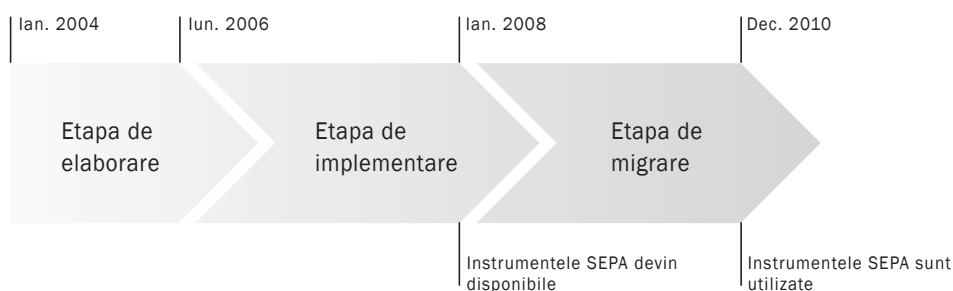
EPC a definit cadrul care stabilește regulile și procedurile de urmat pentru furnizorii de infrastructuri (de ex.: casele de compensare automată, procesatorii schemelor de carduri și alți procesatori care asigură prelucrarea, transferul și schimbul de informații referitoare la plăți pentru instituțiile financiare). În mod tradițional, acești furnizori de infrastructuri răspund de administrarea regulilor, a practicilor și a standardelor referitoare la plățile efectuate pe teritoriul unei țări și, de regulă, oferă servicii de procesare instituțiilor financiare. În noul context al SEPA, regulile și standardele sunt definite prin schemele SEPA, care, în general, sunt separate de infrastructurile de procesare. Această separare va oferi furnizorilor de infrastructuri posibilitatea de a intra în competiție și de a-și oferi serviciile de procesare oricărei bănci sau oricărui furnizor de scheme de carduri.

Prima casă de compensare automată paneuropeană (STEP2) este administrată de EBA Clearing. EACHA este în curs de elaborare a unui cadru care va facilita interoperabilitatea între diversele infrastructuri europene. Astfel, cadrul va crea premisele pentru ca toate operațiunile de transfer credit și debitare directă SEPA să fie transmise și primite de orice client din Europa.

CREAREA UNEI ZONE UNICE DE PLĂȚI ÎN EURO - SEPA

> CRONOLOGIE

EPC a stabilit cronologia aferentă proiectului SEPA, care cuprinde trei etape: etapa de elaborare, etapa de implementare și etapa de migrare.

Prima etapă, cea de elaborare, a început în anul 2004 și este aproape de finalizare. Această etapă presupune elaborarea noilor scheme de operațiuni de transfer credit și debitare directă, a cadrului aferent operațiunilor cu carduri, precum și a celui aferent infrastructurilor de compensare și decontare. De asemenea, au fost elaborate standardele necesare și specificațiile referitoare la cerințele de securitate.

A doua etapă, respectiv etapa de implementare, a început la mijlocul anului 2006 și va continua până la sfârșitul anului 2007. Această etapă a proiectului se va axa pe pregătirile destinate implementării noilor instrumente, standarde și infrastructuri SEPA. Etapa respectivă va cuprinde și perioadele de testare. Organismele însărcinate cu migrarea, respectiv implementarea la nivel național, care au fost înființate în fiecare țară din zona euro, vor sprijini acest proces prin monitorizarea pregătirilor efectuate de factorii implicați în vederea implementării SEPA. Factorii implicați sunt deosebit de diferiți, în componența acestora intrând bănci, operatori de infrastructuri, administrații publice, companii și alți utilizatori.

Etapa finală este cea de migrare, în decursul căreia schemele de plăți naționale vor funcționa în paralel cu noile scheme SEPA. Clienții vor beneficia atât de „vechile” instrumente naționale, cât și de noile instrumente SEPA, iar infrastructurile de compensare și decontare vor putea procesa plățile utilizând ambele tipuri de instrumente. Obiectivul vizat este acela de realizare a unei migrări treptate a pieței către SEPA, astfel încât, până la finele anului 2010, aceasta să cuprindă masa critică a tranzacțiilor.

IMPACTUL SEPA ASUPRA FACTORILOR IMPLICAȚI

Proiectul SEPA va avea un impact semnificativ asupra tuturor factorilor implicați, generând atât oportunități, cât și o serie de provocări. SEPA va conduce la o concurență mai acerbă prin transformarea zonei euro într-o piață integrată, în care furnizorii să își poată oferi serviciile întregii piețe a zonei euro. Alternativele diversificate de furnizori de servicii, coroborate cu economiile de scală, vor asigura clienților o gamă mai largă de soluții competitive de plată. În plus, SEPA va oferi următoarele avantaje:

IMPACTUL SEPA ASUPRA FACTORILOR IMPLICAȚI

> ASUPRA CONSUMATORILOR

Instrumentele de plată SEPA vor fi disponibile la nivelul întregii zone euro, ceea ce va ușura viața consumatorilor în general.

- > Consumatorii vor avea nevoie **de un singur cont bancar**, din care vor putea iniția operațiuni de transfer credit și debitare directă în euro oriunde în zona euro, în aceleași condiții ca și la nivel național. De exemplu, aceștia au posibilitatea să achite chiria copiilor aflați la studii în străinătate, să plătească pentru o casă de vacanță sau să achite serviciile prestate de companii europene, cum ar fi cele de telefonie mobilă, ale societăților de asigurări, ale furnizorilor de utilități etc. Persoanele care locuiesc, muncesc sau se află la studii în afara țării de origine nu vor mai avea nevoie de un cont bancar în țara de origine și de un altul în străinătate.
- > Utilizarea **cardurilor de plată** va deveni mai eficientă, întrucât consumatorii vor avea posibilitatea să utilizeze același card pentru toate plățile în euro. Astfel, nevoia ca aceștia să poarte numerar asupra lor va fi diminuată.
- > **Servicii inovatoare** pot fi oferite consumatorilor indiferent de granițele de stat. Obiectivul pe termen lung al sectorului bancar îl constituie utilizarea instrumentelor de plată SEPA exclusiv în format electronic. În acel moment plățile vor putea fi asociate cu ușurință serviciilor cu valoare adăugată, respectiv acele servicii menite să simplifice procesul de plată – pentru consumatori și pentru agenții economici – atât înainte, cât și după decontarea unei plăți. Aceste servicii includ facturarea electronică, inițierea unor plăți de pe telefonul mobil sau internet, achitarea biletelor electronice de avion, notificări de credit sau reconciliere electronică. Ca o consecință firească, consumatorii vor aloca mai puțin timp efectuării plăților.

> ASUPRA COMERCIANȚILOR

Cardurile de plată câștigă tot mai mult teren în cadrul preferințelor consumatorilor și tind să înlocuiască, într-o măsură tot mai mare, cecurile și plățile în numerar. Astfel, se estimează că utilizarea cardurilor va deveni tot mai frecventă în viitor. Pentru a accepta carduri de plată, comercianții trebuie să încheie un contract cu o bancă acceptantă, care procesează în numele acestora plățile efectuate cu cardul prin centralizarea informațiilor referitoare la plată și la deținătorul cardului, informații care sunt apoi transmise băncii emitente prin intermediul infrastructurii de compensare. În această privință, SEPA prezintă următoarele avantaje:

- > Băncile acceptante vor putea procesa toate plățile prin card care respectă cerințele SEPA, chiar și la nivel transfrontalier. În contextul SEPA, comercianții vor avea posibilitatea **să aleagă orice bancă acceptantă** din zona euro pentru procesarea plăților prin card, ceea ce va conduce la o concurență sporită și la o reducere a costurilor.
- > Terminalele POS din zona euro vor deveni **tot mai standardizate**. Prin urmare, va exista o gamă mai diversificată de furnizori de terminale, iar comercianții vor putea accepta mai multe tipuri de carduri cu același terminal. Concurența sporită dintre schemele de carduri va conduce, de asemenea, la diminuarea comisioanelor.

IMPACTUL SEPA ASUPRA FACTORILOR IMPLICAȚI

> ASUPRA COMPANIILOR

SEPA va contribui la simplificarea modului în care companiile își administrează plățile.

- > Companiile își vor putea derula toate tranzacțiile financiare în euro **prin intermediul unui singur cont bancar, utilizând instrumentele de plată SEPA**. Efectuarea plăților se va simplifica, întrucât toate instrucțiunile de plată inițiate sau primite vor avea același format. Companiile care desfășoară activități la nivelul întregii zone euro vor putea reduce atât costurile, cât și timpul alocat acestor operațiuni, prin administrarea lichidității și plăților din aceeași locație.
- > **Serviciile cu valoare adăugată**, precum facturarea electronică și reconcilierea electronică, vor ajuta companiile să își optimizeze și mai mult administrarea plăților. În prezent, aceste servicii sunt în mod frecvent oferite exclusiv la nivel național, formatele diferite de plată îngreunând utilizarea transfrontalieră a acestora. Acest obstacol va fi mai ușor de depășit grație schemelor de plată standardizate SEPA.

Regulamentul nr. 2560/2001 a fost elaborat pentru a uniformiza comisioanele aferente plăților naționale și transfrontaliere comparabile. Începând cu 1 iulie 2002, acest Regulament s-a aplicat plăților prin card și retragerilor de la bancomate, iar de la 1 iulie 2003 aplicarea acestuia a vizat și operațiunile de transfer credit în valoare de maximum 12.500 euro. De la 1 ianuarie 2006, în domeniul de aplicare al acestui Regulament au intrat și transferurile în euro în valoare de maximum 50.000 euro efectuate între două conturi în euro din cadrul UE.

> ASUPRA BĂNCILOR

Prin crearea unor noi instrumente de plată și a unor infrastructuri la nivelul întregii zone euro, SEPA prezintă o serie de beneficii pentru bănci, după cum urmează:

- > Băncile vor putea să își **extindă** activitatea și să intre în competiție la nivelul zonei euro, deoarece orice bancă își va putea oferi mai ușor serviciile oricărei persoane fizice din zona euro. Băncile își pot diversifica de asemenea paleta de activități oferind clienților anumite servicii cu valoare adăugată, pe lângă produsele SEPA.
- > Totodată, SEPA va avea drept rezultat o integrare europeană mai rapidă și o **eficiență sporită a pieței**. Prin uniformizarea condițiilor de efectuare a plăților, SEPA va oferi un set unic de reguli, acces liber și în condiții de tratament egal, accesibilitate, transparență și interoperabilitate care vor încuraja concurența, permițând astfel băncilor să negocieze condiții mai favorabile cu furnizorii de servicii.
- > Regulamentul nr. 2560/2001, care instituie principiul uniformității comisioanelor aferente unei plăți transfrontaliere și unei plăți naționale comparabile din cadrul UE, a generat un dezechilibru între comisioanele bancare și costurile aferente tranzacțiilor transfrontaliere. Dezechilibrul nu poate fi corectat decât prin reorganizarea modului de procesare a plăților transfrontaliere – din punctul de vedere al procesării, compensării și decontării – pentru a deveni la fel de **eficient și necostisitor** ca și procesarea plăților naționale, acesta fiind principalul obiectiv al SEPA.

IMPACTUL SEPA ASUPRA FACTORILOR IMPLICAȚI

> ASUPRA FURNIZORILOR DE INFRASTRUCTURI

Separarea administrării schemelor de plăți de furnizorii de infrastructuri va conduce la o concurență sporită în rândul acestora (cum ar fi sistemele ACH și procesatorii de carduri).

- > Furnizorii de infrastructuri **nu vor mai fi constrânși de granițele de stat**, ci vor avea posibilitatea să își ofere serviciile în sprijinul instrumentelor SEPA în întreaga zonă euro.
- > **Interoperabilitatea** sau interconectarea diversilor furnizori de infrastructuri va deveni posibilă grație unui set comun de standarde tehnice.
- > Procesatorii de carduri vor putea **deservi diferite scheme de carduri și bănci acceptante** la nivelul întregii zone euro.

EFORTURILE DE MIGRARE PENTRU CLIENȚI

Pe ansamblu, se estimează că impactul adoptării SEPA asupra clienților va fi redus, deși acest lucru va depinde în bună măsură de tipul serviciilor oferite de băncile acestora. Clienții s-ar putea confrunța cu anumite modificări în momentul înlocuirii instrumentelor naționale de plată cu instrumentele de plată SEPA. De exemplu, numărul de cont în format național ar putea fi înlocuit de codul IBAN și codul BIC, iar formatul tipizatelor utilizate la inițierea plăților ar putea fi diferit de cel al formularelor naționale actuale.

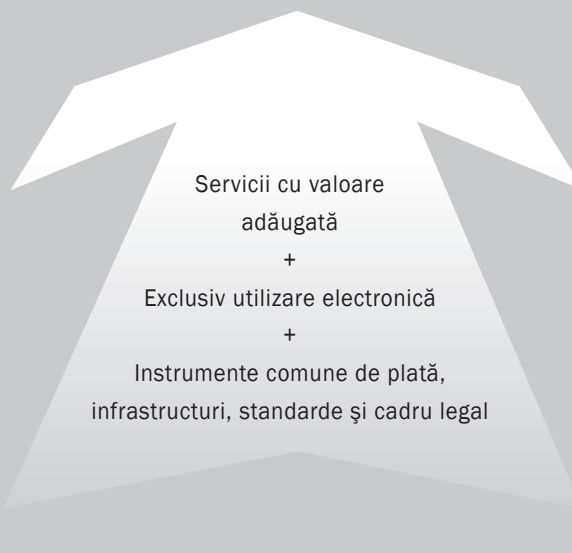

COMPONENTELE SEPA

Proiectul SEPA reprezintă un proces continuu, cu scopul de a unifica într-o singură piață internă toate piețele de plăți de mică valoare în euro, actualmente fragmentate. EPC pune piatra de temelie care va sta la baza proiectului SEPA. Odată cimentată această piatră de temelie, următoarea etapă va fi dezvoltarea serviciilor cu valoare adăugată în vederea stimulării unei zone de plăți electronice fără suport hârtie, cu procesarea automată e2e STP a tuturor instrucțiunilor de plată conforme cu cerințele SEPA.

ZONA UNICĂ DE PLĂȚI ÎN EURO

Procesarea automată de la un capăt la altul

> INSTRUMENTELE DE PLATĂ SEPA

EPC a stabilit două noi scheme de plată, respectiv schemele de transfer credit și de debitare directă, precum și un cadru SEPA pentru plățile prin card. Instrumentele naționale actuale vor fi înlocuite treptat de instrumentele SEPA pe baza acestor cadre și scheme comune.

COMPONENTELE SEPA

TRANSFER CREDIT SEPA

Schema SEPA de transfer credit (SCT) reprezintă o schemă interbancară de plăți care definește un set comun de reguli și procese aplicabile operațiunilor de transfer credit exprimate în euro. Schema definește un nivel de servicii comun și un interval de timp în care instituțiile financiare participante la această schemă trebuie cel puțin să proceseze operațiunile de transfer credit SEPA.

Caracteristici ale schemei SCT

- > Accesibilitate la nivelul întregii zone SEPA – orice client poate fi accesat;
- > Suma integrală este creditată în contul beneficiarului;
- > Nu există limită la valoarea plății;
- > Perioada maximă de decontare este de trei zile lucrătoare¹⁾;
- > Schema este distinctă de infrastructura de procesare;
- > Codurile IBAN și BIC sunt utilizate ca elemente de identificare a contului;
- > Există un set cuprinzător de reguli aplicabile plăților respinse și returnate.

1) Perioada de decontare depinde de forma finală a PSD – Directiva Serviciilor de Plăți.

Ce este o operațiune de transfer credit?

O operațiune de plată inițiată de către plătitor. În cazul unei operațiuni de transfer credit, o instrucțiune de plată este transmisă băncii plătitorului (băncii inițiatoare), iar aceasta transferă fondurile către banca beneficiarului (banca destinatară), eventual prin mai mulți intermediari.

COMPONENTELE SEPA

DEBITARE DIRECTĂ SEPA

Schema SEPA de debitare directă (SDD) este o schemă interbancară de plăți care definește un set comun de reguli și procese aplicabile operațiunilor de debitare directă exprimate în euro. Schema definește un nivel de servicii comun și un interval de timp în care instituțiile financiare participante la această schemă trebuie să fie în măsură cel puțin să acționeze ca bănci debitoare.

Cele două modele SDD

Noua schemă SDD va consta din două modele diferite. În primul model, mandatul este dat direct de către debitor creditorului, iar în cel de-al doilea debitorul își mandatează direct banca.

Caracteristici ale schemei SDD

- > Accesibilitate deplină la nivelul întregii zone SEPA – operațiunile de debitare directă se pot adresa oricărui destinatar;
- > Include plățile în euro, atât cele periodice, cât și cele ocazionale;
- > Perioada maximă de decontare este de cinci zile lucrătoare pentru prima plată și două zile lucrătoare pentru plățile periodice²⁾;
- > Schema este distinctă de infrastructura de procesare;
- > Codurile IBAN și BIC sunt utilizate ca elemente de identificare a contului;
- > Există un set cuprinzător de reguli aplicabile plăților respinse și returnate.

Caracteristici speciale

- > Este în curs de elaborare o schemă de debitare directă *business-to-business* (B2B).

2) Perioada de decontare depinde de rezultatul final al PSD – Directiva Serviciilor de Plăți.

Ce este o operațiune de debitare directă?

Un transfer inițiat de beneficiar (banca destinatară) prin intermediul băncii sale după încheierea unui acord în acest sens între beneficiar și plătitor (banca inițiatoare). Operațiunile de debitare directă sunt utilizate frecvent în cazul plăților periodice (cum ar fi facturile de utilități publice), în condițiile unui acord prealabil cu plătitorul.

Operațiunile de debitare directă sunt utilizate și în cazul plăților ocazionale, când plătitorul autorizează o plată individuală.

COMPONENTELE SEPA

PLĂȚILE PRIN CARD ÎN CADRUL SEPA

Plățile prin card în cadrul SEPA se vor efectua conform unui set de principii stricte la care trebuie să se adapteze atât băncile emitente, băncile acceptante, schemele de carduri, cât și procesatorii. Principiile respective au fost elaborate de EPC și constituie cadrul SEPA pentru plățile prin card (SCF).

Caracteristicile plăților prin card în cadrul SEPA

- > Deținătorii de carduri pot plăti cu un card unic pe întreg cuprinsul zonei euro (singurele limitări aplicabile fiind legate de acceptarea diverselor mărci de către comercianți);
- > Deținătorii de carduri și comercianții vor avea posibilitatea să efectueze și respectiv să încaseze plăți prin card în mod constant și uniform la nivelul întregii zone euro;
- > Procesatorii de carduri de plată vor putea să concureze și să își ofere serviciile pe întreg cuprinsul zonei euro, conducând astfel la o piață de profil mai competitivă, eficientă și mai puțin costisitoare.

Ce este o plată prin card?

Dintre numeroasele tipuri de carduri de plată aflate la dispoziția deținătorilor, se disting două categorii principale:

- > **cardurile de debit**, care permit deținătorului să înscrie în mod direct și individual într-un anumit cont contravaloarea achizițiilor;
- > **cardurile de credit**, prin care deținătorul poate efectua achiziții în limita unui plafon de credit prestabilit. Debitul pe care deținătorul îl înregistrează poate fi decontat integral sau parțial, la sfârșitul unei perioade specificate, situație în care soldul remanent este considerat ca un credit extins, pentru care se percepe dobândă deținătorului.

COMPONENTELE SEPA

NUMERARUL ÎN SEPA

Funcționarea fără perturbări a sistemelor de plăți necesită un mix de instrumente, printre care și numerarul.

În vederea creării așa-numitei zone europene unice de numerar (SECA) pentru procesatorii de numerar, BCE a convenit asupra unor măsuri menite să contribuie la un mediu concurențial deschis în privința serviciilor de procesare a numerarului în cadrul Eurosistemului. Aceste măsuri au impact asupra sectorului bancar, care reprezintă principala contrapartidă a Eurosistemului în domeniul serviciilor de numerar și totodată intermediarul acestuia în furnizarea de numerar către populație.

Pe termen mediu, se vor implementa în continuare măsurile necesare pentru asigurarea unei convergențe sporite a serviciilor de numerar ale băncilor centrale naționale.

Cine emite bancnote?

BCE are dreptul exclusiv de a autoriza emisiunile de bancnote în zona euro. Băncile centrale naționale din cadrul Eurosistemului pun bancnotele euro în circulație prin intermediul sectorului bancar. Bancomatele reprezintă principalul canal de distribuție către populație.

COMPONENTELE SEPA

> INFRASTRUCTURILE SEPA

Cadrul SEPA pentru infrastructurile de compensare și decontare definește principiile pe baza cărora furnizorii de infrastructuri vor sprijini operațiunile de transfer credit și debitare directă SEPA. Acest cadru separă rolurile și responsabilitățile schemelor (de ex.: regulile aplicabile diverselor instrumente de plată) și pe cele ale infrastructurilor (de ex.: furnizorii care oferă servicii de procesare instituțiilor financiare). Cadrul cuprinde, de asemenea, o clasificare a tipurilor diferite de infrastructuri, de la PEACH și acorduri intragrup până la acorduri bilaterale.

CARACTERISTICI ALE INFRASTRUCTURILOR DE COMPENSARE ȘI DECONTARE SEPA

Obiectivul îl constituie crearea unei infrastructuri în care toate plățile în euro să poată fi efectuate, primite și decontate în mod direct sau indirect. Toate infrastructurile trebuie să fie în măsură să proceseze instrumentele de plată SEPA până la finele anului 2010. Un obiectiv complementar îl reprezintă asigurarea transparenței depline în ceea ce privește serviciile și prețurile furnizorilor de infrastructură. Prin urmare, cadrul SEPA de compensare și decontare va fi astfel proiectat încât să asigure:

- > accesibilitatea tuturor băncilor din zona euro,
- > o separare între schemă și infrastructură.

Ce sunt compensarea și decontarea?

Compensarea este procesul de transmitere, reconciliere și confirmare a ordinelor de plată și de stabilire a unei poziții finale în vederea decontării (pe baza unor tranzacții individuale sau a unor fișiere de tranzacții).

Decontarea reprezintă transferul de fonduri între plătitor și beneficiar (precum și între banca plătitorului și banca beneficiarului).

COMPONENTELE SEPA

> STANDARDIZAREA

EPC a adoptat o poziție comună în elaborarea standardelor pentru a permite procesarea automată (STP) a tuturor plăților exprimate în euro.

- > EPC a identificat **cerințele operaționale** care descriu informațiile care urmează a fi schimbate între intermediarii financiari. Aceste informații sunt disponibile în setul de reguli pentru operațiunile de transfer credit și debitare directă SEPA.
- > EPC a tradus cerințele de afaceri în **elemente de date logice**, care au fost publicate în *SEPA Data Model*.
- > Organizația Internațională de Standardizare (ISO) a transpus aceste date logice în standarde de mesaje UNIFI (*universal financial industry message standards*) și anume **standarde de mesaje** UNIFI (ISO 20022) XML. Aceste standarde vor sta la baza construirii mesajelor într-un limbaj standardizat. EPC a formulat un set de instrucțiuni de implementare SEPA care stabilesc utilizarea standardelor de mesaje UNIFI.

EPC a hotărât ca standardele UNIFI să fie obligatorii pentru transmiterea mesajelor de la o bancă la alta și recomandate pentru mesajele transmise de către client băncii.

Ce sunt standardele?

Standardele reprezintă reguli care guvernează tehnologia, comportamentul și interacțiunile. Standardele tehnice sunt necesare pentru a permite interacțiunea și interoperabilitatea între sistemele IT și pentru a favoriza automatizarea proceselor de plăți.

COMPONENTELE SEPA

> CADRUL LEGAL

Inițiativa legislativă referitoare la Directiva Serviciilor de Plăți (PSD) instituie cadrul juridic necesar pentru plățile SEPA, fiind de asemenea aplicabilă produselor de plăți naționale existente. Propunerea cuprinde trei piloni principali:

DREPTUL DE A FURNIZA SERVICII DE PLĂȚI CĂTRE POPULAȚIE

Obiectivul Directivei este de a armoniza condițiile de acces pe piață pentru furnizorii de servicii de plăți nebankari. Astfel se vor crea condiții de egalitate, cu o concurență mai acerbă pe piețele interne, care vor reflecta cele mai recente evoluții în momentul intrării pe piață a unor noi furnizori de servicii.

CERINȚE REFERITOARE LA TRANSPARENTĂ ȘI INFORMARE

Directiva va cuprinde o listă clară și concisă a cerințelor armonizate de informare pe care toți furnizorii de servicii de plăți trebuie să le respecte, indiferent dacă aceștia oferă produse de plăți SEPA sau produse de plăți existente la nivel național. În acest fel, va spori gradul de transparență în beneficiul clienților și se vor armoniza deplin regulile naționale, care în prezent diferă substanțial.

Ce este PSD?

La data de 1 decembrie 2005, Comisia Europeană a prezentat o inițiativă legislativă referitoare la o Directivă a Parlamentului și a Consiliului European privind serviciile de plăți pe piața internă. Această Directivă va asigura aplicarea aceluiași cadru juridic pentru toate plățile efectuate în Europa.

DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE UTILIZATORILOR ȘI FURNIZORILOR DE SERVICII DE PLĂȚI

Directiva va conține dispoziții clare și certe cu privire la drepturile și obligațiile de bază ale utilizatorilor și furnizorilor de servicii de plăți. De asemenea, se va institui cadrul legal necesar pentru SEPA, care va armoniza diversele prevederi legislative naționale existente la momentul actual.

SEPA ȘI EUROSISTEMUL

> VIZIUNEA EUROSISTEMULUI ASUPRA SEPA

Viziunea Eurosistemului asupra SEPA este definită astfel:

„Eurosistemul anticipează SEPA ca o piață integrată pentru serviciile de plăți, care face obiectul unei concurențe reale și la nivelul căreia nu există nicio diferență între plățile naționale și cele transfrontaliere în cadrul zonei euro.” Declarație comună a Comisiei Europene și a Băncii Centrale Europene, mai 2006

De ce este Eurosistemul implicat în crearea SEPA?

Interesul Eurosistemului față de proiectul SEPA și față de integrarea financiară a sistemelor de plăți în general se bazează pe rolul său statutar, prevăzut în Tratatul de instituire a Comunității Europene, în vederea promovării funcționării fără perturbări a sistemelor de plăți și asigurării stabilității financiare.

> ROLUL EUROSISTEMULUI

Eurosistemul susține înlăturarea tuturor obstacolelor comerciale, juridice și tehnice dintre actualele piețe de plăți naționale, precum și:

- > disponibilitatea deplină a schemelor de transfer credit și debitare directă SEPA pentru toți utilizatorii;
- > eliminarea obstacolelor de ordin tehnic care împiedică acceptarea deplină și extinsă la nivel transfrontalier a cardurilor de plăți;
- > stabilirea condițiilor care vor permite accesibilitatea pentru toți beneficiarii.

SEPA ȘI EUROSISTEMUL

> CREAREA CONDIȚIILOR PENTRU APARIȚIA SEPA

În vederea apariției SEPA, Eurosistemul va sprijini acest proiect acționând în calitate de catalizator pentru activitățile sectorului privat și:

- > va oferi consultanță și va încuraja așteptările în scopul realizării unei piețe a plăților de mică valoare care să slujească cele mai bune interese ale UE;
- > va conlucra cu sectorul public pentru a avea garanția că acesta se va număra printre primii utilizatori ai produselor de plăți SEPA în toate țările;
- > va conlucra cu utilizatorii în general pentru a avea garanția că așteptările acestora sunt luate în considerare de către EPC;
- > va contribui la coordonarea eforturilor de comunicare:
 - > la nivel transfrontalier, împreună cu Comisia Europeană și EPC pentru coordonarea activităților de comunicare ale acestora;
 - > la nivel național, împreună cu organismele de coordonare care au fost înființate în toate țările din zona euro. Aceste organisme cuprind cu precădere reprezentanți ai autorităților naționale, ai asociațiilor bancare naționale și ai băncilor centrale naționale. Obiectivul acestora este garantarea implementării principiilor de bază ale SEPA și a faptului că sistemele bancare naționale dețin informații suficiente despre SEPA și sunt pregătite pentru apariția acesteia.

SEPA ȘI EUROSISTEMUL

> AȘTEPTĂRILE PE TERMEN LUNG ALE EUROSISTEMULUI

Dezvoltarea continuă a sectorului plăților naționale de mică valoare în euro va stimula inovația, consolidarea și reorganizarea practicilor actuale. Pe termen lung, așteptările Eurosistemului vizează ca toate plățile din zona euro să devină naționale și să atingă un nivel de siguranță și eficiență cel puțin asemănător celor mai performante sisteme de plăți naționale existente.

CALITATEA

SEPA va conduce la crearea unei zone de plăți în euro în care toate plățile sunt supuse aceluiași tratament și care, în mod ideal, va depăși viteza și gradul de confort ale celor mai performante sisteme de plăți naționale din prezent.

ROLUL FACTORILOR IMPLICAȚI

Toți factorii implicați vor fi informați și consultați în privința obligațiilor acestora referitoare la dezvoltarea SEPA. Deși pe termen scurt SEPA reprezintă o provocare pentru toți aceștia, pe termen lung va oferi posibilitatea de a beneficia atât de integrarea europeană, cât și de progresul tehnologic.

SIGURANȚA

Clienții vor resimți un grad mai mare de siguranță prin utilizarea instrumentelor de plată ale SEPA. În acest sens, gradul de siguranță va fi asigurat de un set minim de standarde de securitate pentru instrumentele de plată ale SEPA.

STANDARDIZAREA

Toate plățile din zona euro vor beneficia de procesarea automată de la un capăt la altul (*end-to-end* STP), care se bazează pe standarde deschise, altele decât cele consacrate.

OPȚIUNILE

Toți factorii implicați vor avea posibilitatea de alegere a instrumentelor de plată ale SEPA, caracterizate de transparentă totală, aceștia nemaifiind constrânși de granițele de stat. Toți clienții care vor utiliza produsele de plată vor avea multiple posibilități de alegere între bănci, carduri de plată și opțiunea de mandatare a operațiunilor de debitare directă. În final, instituțiile financiare vor putea să opteze dintr-o gamă largă a furnizorilor de infrastructuri de sisteme de plăți și a procesatorilor de carduri.

CONCURENȚA

SEPA va aduce cu sine un grad sporit de concurență, datorită faptului că zona euro va deveni o piață integrată în cadrul căreia furnizorii pot să-și ofere serviciile pe întreaga piață a zonei euro.

GRAFICA

© Banca Centrală Europeană, 2006

Adresa Kaiserstrasse 29,
60311 Frankfurt am Main, Germania

Adresa poștală Postfach 16 03 19,
60066 Frankfurt am Main, Germania

Telefon +49 69 1344-0

Website <http://www.ecb.int>

Fax +49 69 1344-6000

Telex 411144

Editare Alexander Weiler,
Visuelle Kommunikation,
Hünstetten, Germania

Tipărit de Kern & Birner GmbH & CO KG,
Frankfurt am Main, Germania

Toate drepturile rezervate.

ISBN (Internet) 978-92-899-0116-1

